

Ἀγαπητοί μας ἀκροαταί καλησπέρα σας.

Στήν ἀποψινή μας ἐκπομπή θά σᾶς μεταδώσουμε τό Κοντσέρτο γιά ὀρχήστρα τοῦ μεγάλου σύγχρονου Οὔγγρου συνθέτου Μπέλα-Μπάρτοκ. Ὅσοι ἀπό τοὺς ἀκροατὰς μας ἀκουσαν τήν ἐκπομπή τῆς περασμένης Τρίτης θά εἶχαν τήν εὐκαιρία νά ἀκούσουν τό 3ο Κοντσέρτο γιά πιάνο καί ὀρχήστρα τοῦ ἰδίου συνθέτη καθώς καί λίγα λόγια γιά τή ζωή, τό ἔργο καί τήν συμβολή του ἐπίσης ἐν γένει ἐπιδιώξεις τῆς σύγχρονης μουσικῆς τέχνης.

Τό Κοντσέρτο γιά ὀρχήστρα, ἓνα ἀπό τά πιό σημαντικά πού ἔγραψε ὁ συνθέτης του, Δημιουργήθηκε τό 1944 στήν Ἀμερική ὅπου κατέφυγε ὁ Μπάρτοκ διωγμένος ἀπό τήν Χιτλερική πλημμύρα πού κατέκλυσε τήν πατρίδα του τήν Οὔγγαρία. Στό κολοσσιαῖο αὐτό ἔργο χρησιμοποιεῖ ἓνα τεράστιο ὄγκο ὀρχήστρας :

Δώδεκα ξύλινα, ἔνδεκα χάλκινα, δύο Ἄρπες, πολλά κρουστά καί τιά ὀλόκληρη ἐγχόρδων. Τό Κοντσέρτο γιά ὀρχήστρα πού ἀποτελεῖ κατά ποιο τρόπο τήν μουσική κληρονομιά τοῦ Μπάρτοκ γιατί γράφτηκε καί πρωτακούσθηκε ἓνα χρόνο πρίν τό θάνατό του, ἀποτελεῖται ἀπό πέντε μεγάλα κομμάτια μέσα στό πλαίσιο τῶν ὁποίων πρωταγωνιστοῦν ἐκ περιτροπῆς τά διάφορα ὄργανα τῆς τεράστιας ὀρχήστρας του. -

Τοῦ ἀρχικοῦ ἀλλέγκρο προηγεῖται μιᾶ ἀργή εἰσαγωγή.

Ἀπό τά μπάσσα ἀνεβαίνει ἓνα θέμα μέ τέταρτες πού μοιάζει σάν ρώτημα, καί βρίσκει στήν ἀπάντησή του στά ψηλά "εγχορδα".

Ἐνα σάλπισμα τρομπέττας μᾶς ὀδηγεῖ στό ἀλλέγκρο βιβάτσε πού κυβερνᾶται ἀπό ἓνα φλογερά ρυθμικό θέμα.

Τά βιολιά μᾶς τό παρουσιάζουν γιά πρῶτη φορά γιά νά τό παραλάβουν ἀργότερα τά ξύλινα. Στό δεύτερο θέμα πού εἶναι ἓνα βουκολικό τραγῆδι πρωταγωνιστεῖ τό ὄμποε. Τό κλαρίνο ἐπαναλαμβάνει τήν τρυφερή μελωδία.

Ὅμως τό πρῶτο θέμα ἀπότομα διακόπτει τό εἰδύλλιο.

Ἡ θεματική ἐπεξεργασία ὅλου αὐτοῦ τοῦ πρώτου μέρους ἔχει μιᾶ ἀξιοθαύνη

πυκνότητα. Κάθε γύρισμα στις δευτερεύουσες φωνές είναι δανισμένο από τα δύο κύρια θέματα.

Αλληλεγγύη σκερτσάντο είναι ο χαρακτηρισμός του δεύτερου κομματιού του κοντσέρτου για όρχηστρα. Όλο αυτό το μέρος κυμαίνεται ανάμεσα σε εύθυμους ρυθμούς έμβατηρίου, όπου ο συνθέτης έκμεταλλεύεται με μεγάλη τέχνης τα ήχοχρώματα των ξυλίνων. Η σοβαρή και επιβληματική εμφάνισις των χαλκίνων διακόπτει για λίγο το γεμάτο χιούμορ παιγνίδι. -

Τό Έλεγείο πού έπακολουθεϊ είναι μιά νοσταλγική σερίδα αφιερωμένη στη μακρυνή πατρίδα του Μπάρτοκ τήν Ούγγαρία. - Παιχνιδιάρικο σαν τό 2ο κομμάτι είναι και τό Άλληλεγγύη πού φέρει τόν τίτλο Άντερμέτσο Άντερρέ-ρότο όπου σκόπιμα παρεμβάλεται ένα κάπως χυδαίο καμμάτι σαν αυτά πού χορεύουν σε λαϊκά κέντρα διασκέδασης. - Και τό έργο φθάνει στο φινάλε του πού έχει έναν κάπως χορευτικό χαρακτήρα. Ο Βιρτονοζισμός του Μπάρτοκ φθάνει εδώ στο κατακόρυφον άν και με λίγο επιφανειακά τεχνάσματα.

Τό κοντσέρτο για όρχηστρα του Μπέλλα- Μπάρτοκ θά άκούσουν οι άκροαταί τής έκπομπής μας από τήν συμφωνική όρχηστρα του Πότσμπουργκ. Διευθύνει ο Φρίτς Ράϊνερ.

Δίσκος 617 I-2

Άπό τήν συμφωνική όρχηστρα του Πότσμπουργκ με διευθυντή τό Φρίτς Ράϊνερ άκούσατε τό Κοντσέρτο για όρχηστρα.

Η έκπομπή μας για τους φίλους τής σοβαράς μουσικής έτελείωσε.

Άγαπητοί μας άκροαταί καληνύχτα σας.